
Minneord

OSS IMELLOM

MAGNE K. FAGERHOL

Avdeling for immunologi og transfusjonsmedisin
Ullevål universitetssykehus

HANS ERIK HEIER

Avdeling for immunologi og transfusjonsmedisin
Ullevål universitetssykehus

Helge Arvid Heistø, født 4.2. 1921, døde 2.3. 2007 etter et rikt liv som lege og musiker. Han debuterte som pianist i 1939 og ble cand.med. i 1947.

Musikken forble hans store interesse utenom medisinen. Både hjemme, i lokalmiljøet på Nordstrand og ved medisinskfaglige sammenkomster gledet han mange med høyverdig klaverspill i alle år.

I 1949 etablerte han landets første blodbank og drev den frem til en nasjonalt ledende institusjon. Blodbanksystemet ble møtt med skepsis, men er i dag en forutsetning for all sykehusdrift.

Heistø oppdaget blodtypesystemet Colton og innførte «type-and-screen»-systemet for hurtig og sikkert valg av blod til pasientene. Han gjorde en stor innsats i utviklingen av komponentterapi. Han etablerte produksjon av faktor VIII som revolusjonerte behandlingen av hemofili A (blødersykdom). Senere ble utvinning av faktor IX etablert; dermed fikk også pasientene med hemofili B adekvat behandling.

Heistø gikk i spissen for å forebygge smitte ved transfusjon. Han frarådet å utvinne koagulasjonsfaktorer fra store, industrielle plasmapools fordi smitte fra én blodgiver kunne gjøre alle behandlingsdosene smittefarlige. Med det blodbankbaserte produksjonssystemet i Norge ble mindre enn 10 % av hemofilipasientene smittet med hiv, noe som var svært lavt i internasjonal sammenheng.

Heistø var en sterk pådriver for utvidet smittekontroll av enhver blodenhet før bruk. Han var fremsynt og tydelig i sine meninger, selv om de gikk på tvers av direktiver fra helsemyndighetene. Han godtok ikke at det måtte etableres oppfølgingstilbud for smitteførende blodgivere før hivtesting kunne innføres. Heistø formulerte slagordet «Det er ingen menneskerett å gi blod, men det er en menneskerett å få sikre blodprodukter».

Kort tid etter den annen verdenskrig ble «Rådgivende utvalg for Helsedirektøren og Sanitetssjefen i transfusjon og infusjonsspørsmål» etablert. Heistø ledet det i en mannsalder. Han var meget klar over at transfusjonstjenesten som fag spenner fra nærkontakt med pasienten til nærkontakt med samfunnet. Etter at utvalget ble lagt ned, ble Heistø en ledende aktør i Blodbankrådet, som etter hvert fikk offisiell status. Han var også i mange år Norges representant i Europarådets komité for blodtransfusjonstjeneste.

Helge Heistø var en rakrygget hedersmann med beskjeden fremtreden. Han kunne virke formell, men bak det formelle ytre fantes en varm, inkluderende og kunstnerisk personlighet som gjorde et sterkt inntrykk. Han har hatt en dyptgripende innflytelse på norsk og internasjonal transfusjonstjeneste og fikk Kongens fortjenstmedalje i gull for sin faglige innsats.

På vegne av de mange pasienter og medarbeidere som fikk god behandling, opplæring i fag og høyverdige medmenneskelige holdninger lyser vi i takknemlighet fred over Helge Heistøs minne.

Publisert: 17. mai 2007. Tidsskr Nor Legeforen.

© Tidsskrift for Den norske legeforening 2026. Lastet ned fra tidsskriftet.no 30. august 2026.